

адміністративної юстиції у трьох аспектах: матеріальному, організаційному та формальному. Матеріальний аспект адміністративної юстиції пов'язаний із природою публічно-правового спору. Він характеризує такі складові інституту адміністративної юстиції, як мету і значення, сферу здійснення, завдання, суб'єктний склад і підстави публічно-правового спору, межі повноважень органів адміністративної юстиції. Організаційний аспект обумовлений наявністю спеціальних судових органів (адміністративних судів), створених для розгляду публічно-правових спорів. Формальний аспект розкриває процесуальний порядок розгляду спорів між фізичними, юридичними особами та суб'єктами владних повноважень, тобто адміністративне судочинство.[6, с. 28].

Щодо співвідношення понять "адміністративна юстиція" та "адміністративне судочинство" то прийнято вважати, що процесуальною складовою адміністративної юстиції є адміністративне судочинство, тобто урегульована законом діяльність адміністративних судів щодо розгляду і вирішення адміністративних справ.

Література

1. Цивільний процесуальний кодекс України // ВВР. – 2004. – № 40-42. Ст. 492.
2. Господарський процесуальний кодекс України // ВВР. – 1992. – № 6. – Ст. 56.
3. Кузьменко О.В. Курс адміністративного процесу: Навч. пос. / О.В.Кузьменко // К. – Юрінком Інтер. – 2012. – 206 с.
4. Адміністративна юстиція: європейський досвід та пропозиції для України Автори-упорядники І.Б. Коліушко, Р.О. Куйбіда. – К.: Факт, 2003. – 536 с.
5. Ченот Д. Административная юстиция: Теоретические проблемы. – Л.: ЛГУ, 1973. – 387 с.
6. Комзюк А.Т. Адміністративний процес України: Навч. посібн. / Комзюк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С – К.: Прецедент, 2007. – 531 с.
7. Адміністративне право України: Підручн. / За ред. Ю.П. Битяка. – Харків: "Право". – 2005. – 544 с.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку державності України актуальним питанням є проблеми юридичної освіти не лише на території України, але і у всьому світі. У сучасному житті гостро постало питання правового виховання, правової освіти, правової культури та правової свідомості особи.

Система юридичної освіти в різних високорозвинених країнах далека від досконалості і потребує серйозного реформування. Величезна кількість юридичних вузів не забезпечує необхідного високого стандарту підготовки фахівців у галузі права. Про ці проблеми говорили на початку жовтня представники вищих навчальних закладів, що готують юристів у США, Індії, Китаї, Японії і Франції на міжнародній конференції в Гарвардському інституті права в США. Деякі виступаючі були налаштовані дуже песимістично, і навіть говорили про кризу цієї галузі освіти. І все практично одностайно дійшли висновку, що в області підготовки юристів склалася парадоксальна ситуація: з одного боку, юридичних вузів і їхніх випускників багато, навіть занадто багато. Ринок юридичних послуг переповнений молодими фахівцями. З іншого боку, всі відзначають гостру нестачу по-справжньому кваліфікованих, професійних кадрів. У Китаї зараз близько 927 інститутів, у яких викладається право, і з ростом їх числа постраждала якість освіти в них. "Те, що студенти вивчили в своїх вузах, не відповідає тому, що вони повинні знати, коли практикують право", – зазначив експерт. З подібними труднощами стикається і Індія, для вирішення проблеми вважають за необхідне ввести іспит для майбутніх юристів, який би зміг допомогти підвищити рівень фахівців.

Схожі проблеми існують і в Росії. Так, в інтерв'ю Право.ru ректор СПбДУ Микола Карпачов також відзначив зниження якості юридичної освіти в Росії у зв'язку із зростанням числа юридичних факультетів у непрофільних вузах з початку 90-х років. Це пов'язано і з нестачею не-

обхідної матеріальної бази, і з нестачею кваліфікованих викладачів. На думку ректора, це в середньому сильно знизило якість підготовки юристів, і за "принципом доміно" відчутно позначилося на рівні законодавчої і правозастосовчої діяльності в країні. Іншими словами, велике число володарів юридичних дипломів отримало формальне право працювати, не маючи для цього належних підстав. Що ж стосується української держави, то з моменту проголошення її незалежності, держава суттєво вплинула на формування власної системи вищої юридичної освіти, хоча і не зовсім вдало.

Однією з позитивних рис було те, що було сформовано мережу вищих навчальних закладів, які здійснюють підготовку юридичних кадрів за освітньо-кваліфікаційними рівнями молодшого спеціаліста, бакалавра, спеціаліста і магістра. На сьогодні до складу мережі входять 189 вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. Серед них 134 належать до державної форми власності та 55 – до інших форм власності. Із 189 вищих навчальних закладів далеко не всі отримали право на надання освітніх послуг відповідно до процедури, встановленої Кабінетом міністрів України від 11 лютого 1996 року (постанова № 200). Ця постанова уряду регламентує порядок започаткування освітньої діяльності з обов'язковою перевіркою фаховою радою. Сьогодні маємо непоодинокі випадки, коли навчальні заклади без відома МОНу і фахової ради відкривають відокремлені структурні підрозділи, які здійснюють освітню діяльність зі спеціальності "Правознавство" з порушенням ліцензійних вимог.

Проблеми нерівномірного розподілу вищих навчальних закладів і ліцензованого обсягу породжує певні соціальні негаразди, оскільки для молоді створюються нерівні можливості для здобуття вищої юридичної освіти. Що сьогодні може сприяти внутрішній інтеграції галузі вищої юридичної освіти? Це – кардинальне оновлення змісту освіти. Нині він ще значною мірою відстає від глобальних тенденцій розвитку суспільства, від потреб формування вільної особи в умовах демократизації суспільства. Головне завдання полягає у постійній адаптації змісту вищої юридичної освіти через освітні і професійні програми до потреб суспільства.

Отже, для поліпшення юридичної освіти в законодавстві України та інших країн світу необхідно: по-перше, завершити розробку і впровадження Державних стандартів вищої юридичної освіти з одночасним впровадженням системи державного контролю за рівнем фахової підго-

товки юристів; по-друге, вивчити стан забезпечення юридичними кадрами з вищою освітою органів державної виконавчої влади, правоохоронних, судових органів соціального захисту населення і визначити потреби в спеціалістах за рівнями підготовки та спеціалізаціями; по-третє, розробити і затвердити перелік посад, які можуть займати випускники вищих навчальних закладів з юридичною освітою відповідно до освітньо-кваліфікаційних рівнів, та передбачити нові спеціалізації в юридичних навчальних закладах з урахуванням сучасних видів юридичної практики; також необхідно запозичувати досвід у інших високорозвинених країнах та розвивати міжнародні зв'язки в юридичній освіті, пов'язані з розробкою навчальних програм та інших компонентів освіти, спрямованих на інтеграцію юридичної освіти в світовий освітній простір, а також, створити гнучку розгалужену систему післядипломної освіти шляхом перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів з нових напрямків юридичної науки і практики з оптимальними термінами, періодичністю навчання та забезпеченням оновлення його змісту. Хоча сьогодні і є значні проблеми юридичної освіти у світі та в Україні, але велика кількість науковців працюють над їх вирішенням. Як висновок, можна стверджувати що роботи багато, проте ця робота благородна, в інтересах держави та її громадян.

Література

1. Тарахонич Т.І. Правове регулювання та реалізація прав і свобод людини та громадянина / Т.І. Тарахонич // Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні. – К.: Юридична думка, 2007. – С. 149-166.
2. Коваленко С.І. Характеристика вищої юридичної освіти України / С.І. Коваленко. – К., 2003. – С. 25.
3. Юридична деонтологія: Навч. посіб./За ред. Гусарева С.Д. – Київ, 2001. – С. 40.